

T: Europa późnego średniowiecza

I. Wojna stuletnia (1337–1453 r.)

A. Geneza

1. Wygaśnięcie głównej linii dynastii Kapetyngów i objęcie tronu Francji przez Walezjuszy
2. Poparcie przez Anglię Flandrii podczas jej konfliktu z Filipem VI
3. Wypowiedzenie przez Edwarda III z dynastii Plantagenetów posłuszeństwa lennego królowi Francji – 1337 r.
4. Konfiskata lenn króla Anglii Gujenny i Gaskonii przez Filipa VI
5. Roszczenia Edwarda III – wnuka Filipa IV Pięknego do tronu francuskiego

B. Główne wydarzenia

1. Zwycięstwo Anglików w bitwie pod Crécy – 1346 r.
2. Klęska wojsk francuskich w bitwie pod Azinourt – 1415 r.
3. Włącznie się do walki po stronie Karola VII Joanny d'Arc
 - a) odsiecz Orleanu 1429 r.
 - b) przekształcenie konfliktu w ogólnonarodową wojnę z Anglią
 - c) pojmanie Joanny d'Arc przez Burgundczyków oraz spalenie jej na stosie przez Anglików
 - f. ponowna koronacja Karola VII w Reims – 1429 r.

C. Zakończenie

1. Wyparcie Anglików z większości terytorium Francji (Anglicy zachowali tylko Calais) i zakończenie wojny bez formalnego traktatu pokojowego w 1453 r.

II. Epidemia dżumy i jej skutki.

1. „Czarna śmierć” – (1348-1350)
 - a. objęła całą Europę Zachodnią
 - b. przyczyniła się do zmniejszenia zaludnienia od 1/3 do 1/2 populacji
 - c. kryzys demograficzny w wyniku „czarnej śmierci”
 - wyludnienie wsi i miast
 - pojawienie się tzw. pustek
2. Przejawy kryzysu gospodarczego
 - a. spadek cen produktów rolnych ziemi oraz dochodów z czynszów
 - b. załamanie się handlu dalekosiężnego
 - d. zamykanie się cechów w celu ograniczenia produkcji i konkurencji
 - ograniczanie liczby warsztatów
 - niedopuszczanie nowych ludzi do zawodu
 - utrudnianie awansu czeladników na mistrzów cechowych
3. Próby przezwyciężenia kryzysu
 - a. przestawianie się na bardziej dochodowe uprawy przemysłowe, np. hodowla owiec
 - b. rozwój systemu nakładczego w mieście
4. Bunt społeczny
 - a. żakeria we Francji – 1358 r.
 - b. nauki Jana Wicklefa krytykujące bogactwo i dążenie do władzy Kościoła oraz powstanie Wata Tylera w Anglii – 1381 r.

III. Husytyzm

1. Uniwersytet w Pradze
 - a. nauki Jana Husa (1370–1415 r.)
 - domagał się liturgii w języku narodowym
 - domagał się komunii pod dwiema postaciami
 - domagał się rezygnacji Kościoła z bogactw
 - b. podstępne uwięzienie Jana Husa na rozkaz Zygmunta Luksemburskiego na soborze w Konstancji i spalenie go na stosie za herezję – 1415 r.
 2. Rozwój husytyzmu po śmierci Jana Husa
 - a. odłam umiarkowany husytyzmu – utrakwiści (kalikstyni)
 - b. odłam radykalny – taboryci

3. Wojny husyckie 1420-1533

- a. zamieszki w Pradze w obronie uwięzionych husytów
- b. sukcesy w walkach w wojskami Zygmunta Luksemburskiego wojsk taborytów pod dowództwem Jana Žižki
- c. klęska taborytów w bitwie pod Lipanami – 1434 r.
- d. uznanie Zygmunta Luksemburskiego za króla Czech w zamian za prawo do używania języka czeskiego w liturgii i komunii pod dwiema postaciami

IV. Imperium osmańskie

1. Rozpad państwa Seldżuków w XIII w. na kilkanaście emiratów
2. Działalność Osmana I i jego następców
 - a. aneksja ziem bizantyjskich przez Turków osmańskich
 - b. zwycięstwo nad wojskami serbskimi na Kosowym Polu (1389 r.) i podbój Serbii i Bułgarii
 - c. Klęska zorganizowanej przez Zygmunta Luksemburskiego antytureckiej krucjaty w bitwie pod Nikopolis – 1396 r.
3. Zahamowanie ekspansji- klęska Turków osmańskich zadana przez wojska Timura Chromego (Tamerlana), który pragnął wskrzesić imperium mongolskie
4. Klęska armii węgierskiej w bitwie pod Warną – 1444 r. – śmierć króla Władysława Warneńczyka
5. Zdobycie przez wojska Mehmeda II Konstantynopola – 1453 r. – koniec cesarstwa bizantyjskiego